

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2010. gada 4. martā*

Lieta C-198/08

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2008. gada 14. maijā cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv V. Melss [*W. Mölls*] un R. Liāls [*R. Lyal*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Austrijas Republiku, ko pārstāv E. Rīdls [*E. Riedl*] un J. Bauers [*J. Bauer*], kā arī K. Pezendorferē [*C. Pesendorfer*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — vācu.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: otrās palātas priekšsēdētājs, kas pilda trešās palātas priekšsēdētāja pienākumus, H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], tiesneši P. Linda [*P. Lindh*], A. Ross [*A. Rosas*], U. Lehmušs [*U. Lohmus*] un A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] (referents),

ģenerāladvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],
sekretāre R. Šereša [*R. Šereš*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2009. gada 18. jūnija tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2009. gada 22. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar savu prasības pieteikumu Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka, pieņemot un paturot spēkā tiesību normas, atbilstoši kurām cigarešu un sasmalcinātas tabakas cigarešu tīšanai zemākās pārdošanas cenas nosaka valsts, Austrijas Republika nav izpildījusi pienākumus, kas tai paredzēti Padomes 1995. gada 27. novembra Direktīvas 95/59/EK par nodokļiem, kas nav apgrozījuma nodokļi un kas ietekmē tabakas izstrādājumu patēriņu (OV L 291, 40. lpp.), ko groza Padomes 2002. gada 12. februāra

Direktīva 2002/10/EK (OV L 46, 26. lpp.; turpmāk tekstā — “Direktīva 95/59”), 9. panta 1. punktā.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienų tiesiskais regulējums

2 Direktīvas 95/59 preambulas otrais, trešais un septītais apsvērumi ir šādi:

“(2) tā kā [EK] Līguma mērķis ir izveidot ekonomikas savienību, kurā ir veselīga konkurence un kuras raksturīgās iezīmes ir līdzīgas valstu vietējā tirgus raksturīgajām iezīmēm; un, lai sasniegtu šo mērķi attiecībā uz tabakas izstrādājumiem, ir jāievēro priekšnoteikums, ka nodokļi, ko piemēro dalībvalstīs un kas ietekmē šīs nozares izstrādājumu patēriņu, netraucē konkurenci un nekavē šo izstrādājumu brīvu apriti Kopienā;

(3) tā kā, saskaņojot akcīzes nodokļu struktūras, galvenokārt ir jāpanāk, lai vienai grupai piederīgu dažādu kategoriju tabakas izstrādājumu konkurenci netraucētu nodokļu iekasēšanas sekas un dalībvalstu tirgi tādējādi kļūtu pieejami;

[..]

(7) tā kā konkurences dēļ obligāti vajadzīga brīvi veidotu cenu sistēma visām tabakas izstrādājumu grupām”.

3 Saskaņā ar šīs direktīvas 2. panta 1. punktu:

“Par tabakas izstrādājumiem uzskata:

a) cigaretes;

b) cigārus un cigarillas;

c) smēķējamo tabaku:

— sasmalcinātu tabaku, kas paredzēta cigarešu tišanai,

— citu smēķējamo tabaku,

kā definēts 3. līdz 7. pantā.”

4 Direktīvas 95/59 8. pantā ir noteikts:

“1. Kopienā ražotām cigaretēm un cigaretēm, kas ievestas no valstīm, kuras nav dalībvalstis, uzliek proporcionālos akcīzes nodokļus, ko aprēķina pēc lielākās mazumtirdzniecības cenas, ieskaitot muitas nodokļus, un uzliek arī īpašos akcīzes nodokļus, ko aprēķina vienai izstrādājuma vienībai.

2. Proportcionālā akcīzes nodokļa likmei un īpašā akcīzes nodokļa summai jābūt vienādai visām cigaretēm.

[..”

5 Saskaņā ar šīs direktīvas 9. panta 1. punktu:

“Fizisku vai juridisku personu, kas reģistrēta Kopienā un kas pārstrādā tabaku rūpnieciski ražotos izstrādājumos, kuri ir gatavi pārdošanai mazumtirdzniecībā, uzskata par ražotāju.

Ražotāji vai vajadzības gadījumā viņu pārstāvji vai pilnvaroti aģenti Kopienā, kā arī tabakas importētāji no valstīm, kas nav dalībvalstis, var brīvi noteikt augstākās mazumtirdzniecības cenas visiem saviem izstrādājumiem katrā dalībvalstī, kurā attiecīgos izstrādājumus paredzēts nodot patēriņam.

Punkta otrā daļa tomēr nevar traucēt ieviest valstu tiesību aktu sistēmas attiecībā uz cenu kontroli vai uzlikto cenu ievērošanu, ar noteikumu, ka šīs sistēmas ir saderīgas ar Kopienas tiesību aktiem.”

6 Minētās direktīvas 16. pantā ir noteikts:

“1. Cigarešu īpašā akcīzes nodokļa summu nosaka, pamatojoties uz viszemākās cenu kategorijas cigaretēm saskaņā ar informāciju, kas pieejama katra gada 1. janvārī, sākot no 1978. gada 1. janvāra.

2. Akcīzes nodokļa īpašais komponents nevar būt mazāks par 5% vai lielāks par 55% no nodokļu kopapjoma, kas ir proporcionālā akcīzes nodokļa, īpašā akcīzes nodokļa un aprozijuma nodokļa summa, ko iekasē par šīm cigaretēm.

[..]

5. Dalībvalstis var uzlikt minimālo akcīzes nodokli par cigaretēm, kuras pārdod par cenu, kas ir zemāka par mazumtirdzniecības cenu vispieprasītākās cenu kategorijas cigaretēm, ar noteikumu, ka šāds akcīzes nodoklis nepārsniedz akcīzes nodokļa summu, kuru uzliek vispieprasītākās cenu kategorijas cigaretēm.”

7 Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīvā 92/79/EEK par nodokļu saskaņošanu cigaretēm (OV L 316, 8. lpp.) un Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīvā 92/80/EEK par nodokļu saskaņošanu tabakas izstrādājumiem, kas nav cigaretes (OV L 316, 10. lpp.), ko groza Padomes 2003. gada 5. decembra Direktīva 2003/117/EK (OV L 333, 49. lpp.),

ir noteikta vispārīgā akcīzes nodokļa minimālās likmes un/vai apmērs, ko attiecīgi piemēro cigaretēm un tabakas izstrādājumiem, kas nav cigaretes. Arī Direktīvā 92/80 ir daži noteikumi par šo pēdējo minēto akcīzes nodokļa struktūru.

- 8 Ar Padomes 2004. gada 2. jūnija Lēmumu 2004/513/EK (OV L 213, 8. lpp.) tika apstiprināta Pasaules Veselības Organizācijas Pamatkonvencija par tabakas kontroli, kas parakstīta 2003. gada 21. maijā Ženēvā (turpmāk tekstā — “PVO konvencija”). Šīs konvencijas 6. panta ar nosaukumu “Cenu un nodokļu pasākumi tabakas pieprasījuma samazināšanai” redakcija ir šāda:

“1. Puses atzīst, ka cenu un nodokļu pasākumi ir iedarbīgs un svarīgs tabakas pieprasījuma patēriņa samazināšanas līdzeklis dažādos iedzīvotāju segmentos, īpaši jauniešu vidū.

2. Bez aizspriedumiem attiecībā uz Pušu suverenām tiesībām noteikt un nodibināt nodokļu politikas, katrai Pusei būtu jāņem vērā tās valstiskie veselības mērķi attiecībā uz tabakas uzraudzību un adopciju vai uzturēšanu, kur piemērojams, tādi pasākumi var ietvert sekojošo:

- a) nodokļu politiku ieviešana un, kur piemērojams, cenu politika tabakas izstrādājumiem ar mērķi sniegt ieguldījumu veselībai tabakas patēriņa samazināšanas nolūkā, [..]

[..]”

Valsts tiesiskais regulējums

- 9 1995. gada 30. jūnija Federālā likuma par tabakas izstrādājumu ražošanu un laišanu apgrozībā, kā arī tabakas izstrādājumu reklāmu un nesmēķētāju aizsardzību (“tabakas likums”) (*Bundesgesetz über das Herstellen und das Inverkehrbringen von Tabakerzeugnissen sowie die Werbung für Tabakerzeugnisse und den Nichtraucherchutz* (“Tabakgesetz”), *BGBL.* 431/1995), kas grozīts ar 2006. gada 30. marta Federālo likumu (*BGBL.* I, 47/2006), 2. panta 4. punktā ir paredzēts:

“Federālā Veselības un Sieviešu ministrija ar federālā finanšu ministra atļauju tabakas prevencijas nolūkos ir tiesīga zemāko cenu līmeņa nodrošināšanai ar dekrētu noteikt zemāko mazumtirdzniecības cenu tabakas izstrādājumiem. Tādu tabakas izstrādājumu laišana apgrozībā, kuru cena ir zemāka par zemāko mazumtirdzniecības cenu, ir aizliegta.”

- 10 Federālās Veselības un Sieviešu ministrijas 2006. gada 27. aprīļa dekrēta par zemāko mazumtirdzniecības cenu tabakas izstrādājumiem zemāko cenu līmeņa noteikšanai (*Verordnung der Bundesministerin für Gesundheit und Frauen über die Festsetzung des Mindestkleinverkaufspreises für Tabakerzeugnisse zur Sicherstellung eines Mindestpreisniveaus*, *BGBL.* II, 171/2006) 1. pantā ir noteikts:

“Šī dekrēta izpratnē zemākā mazumtirdzniecības cena ir tā cena, par kuru mazāka cena patērētājiem ražoto tabakas izstrādājumu tirdzniecībā nav pieļaujama.”

11 Saskaņā ar šī dekrēta 2. pantu:

“(1) Cigaretēm zemākā mazumtirdzniecības cena cigaretēm gabalā ir vismaz 92,75 % no sabalansētās visu pārdoto cigarešu par pagājušo kalendāro gadu vidējās cenas.

(2) Sasmalcinātai tabakai zemākā mazumtirdzniecības cena par sasmalcinātas tabakas gramu ir vismaz 90 % no visas pārdotās sasmalcinātās tabakas cigarešu tīšanai par pagājušo kalendāro gadu sabalansētās vidējās grama cenas.”

12 Atbilstoši minētā dekrēta 4. pantam zemākās mazumtirdzniecības cenas piemēro, sākot no 2006. gada 15. maija.

Pirmstiesas procedūra

13 Pēc tam, kad Komisija bija aicinājusi Austrijas Republiku iesniegt savus apsvērumus par apgalvoto tiesiskā regulējuma par zemākās mazumtirdzniecības cenas noteikšanu cigaretēm un sasmalcinātai tabakai nesaderīgumu ar Direktīvas 95/59 9. panta 1. punktu, tā šai dalībvalstij ar 2007. gada 27. jūnija vēstuli nosūtīja argumentētu atzinumu, to aicinot izpildīt no šīs tiesību normas izrietošās prasības divu mēnešu laikā no atzinuma saņemšanas brīža. Uzskatīdama, ka situācija vēl aizvien nav apmierinoša, ņemot vērā Austrijas Republikas sniegto atbildi, tā cēla šo prasību.

Par prasību

Lietas dalībnieku argumenti

- 14 Komisijas skatījumā ar Direktīvas 95/59 9. panta 1. punktu ir iedibināts princips, saskaņā ar kuru ražotājiem un importētājiem ir tiesības brīvi noteikt augstākās mazumtirdzniecības cenas ražotajiem tabakas izstrādājumiem. Taču ar aplūkojamo Austrijas tiesisko regulējumu, netieši nosakot zemāko mazumtirdzniecības cenu cigaretēm un sasmalcinātai tabakai, šo izstrādājumu ražotājiem un importētājiem esot aizliegts tirgot par zemākām cenām nekā minētās zemākās cenas un tādējādi tiekot ierobežota to brīvība noteikt cenas. Tādēļ šis tiesiskais regulējums neesot saderīgs ar Kopienas tiesību normām.
- 15 Aplūkojamo tiesisko regulējumu nevarot pamatot ar sabiedrības veselību saistītiem apsvērumiem. Tos, jau pieņemot direktīvas par akcīzes nodokļa noteikšanu tabakas izstrādājumiem, esot ņēmis vērā Kopienas likumdevējs. Vispārīgas akcīzes nodokļa likmes neesamības dēļ Kopienas tiesību normas par tabakas izstrādājumu aplikšanu ar nodokli ļauj dalībvalstīm paaugstināt šīs nodokļa iekasēšanas līmeni un tādējādi saglabāt pietiekami augstu cenu tabakas izstrādājumu patēriņa ierobežošanai. Tātad nodokļu politika esot pietiekama, lai nodrošinātu vēlamo sabiedrības veselības aizsardzības līmeni.
- 16 Komisijas skatījumā Austrijas pieprasītās augstākās vidējās cenas nekā attiecīgās zemākās mazumtirdzniecības cenas tabakas izstrādājumiem izriet nevis no tirgus procesiem, bet gan no valsts iestāžu rīcības ar mērķi tik tiešām neitralizēt minētos procesus. Fakts, ka šīs zemākās cenas esot aritmētiski aprēķinātas no vidējām, tirgū novērotajām cenām, neapšaubā šo analīzi. Tāpat nav droši, ka šīs zemāko cenu režīms konkurenci ietekmē mazāk nekā citu dalībvalstu režīmi, kas aplūkoti iepriekšējos

Tiesas spriedumos. Katrā ziņā no Direktīvas 95/59 9. panta 1. punkta izrietošā aizlieguma noteikt zemāko cenu režīmu tabakas izstrādājumiem pamatā nav intervences intensitātes vērtējums, kas saistīts ar attiecīgo tiesisko regulējumu sistēmas, uz kuras tas balstīts, kontekstā.

- 17 Tāpat Komisija uzskata, ka EKL 93. pants ir arī pietiekams tiesisks pamats Direktīvas 95/59 9. pantam. Šīs tiesību normas nodokļu raksturs neļauj dalībvalstīm neņemt vērā šos noteikumus tādēļ, ka tie ir citiem mērķiem, proti, sabiedrības veselības mērķim. Turklāt dalībvalstis nevar atsaukties uz EKL 30. pantu, ja runa ir par jautājumu, kas saskaņoti reglamentēti.

- 18 Komisija arī uzskata, ka Direktīvas 95/59 9. panta 1. punkts ir saderīgs ar PVO konvenciju, jo šīs konvencijas sekas nav līgumslēdzējām pusēm paredzēts pienākums tabakas izstrādājumiem noteikt zemākās cenas. Komisijas skatījumā, ja tas tā nebūtu, šajā direktīvā būtu izdarīti grozījumi, kas tomēr tā nav. Tāpat ar minēto konvenciju dalībvalstīm nav piešķirtas tiesības attiecībā pret Kopienu izvēlēties vai nu piemērot nodokļu politiku, vai arī cenu politiku, jo šis ir Kopienas iekšējās kārtības jautājums.

- 19 Visbeidzot Austrijas Republikas minētās Padomes 2002. gada 2. decembra Rekomendācijas 2003/54/EK par tabakas prevenciju un pasākumiem tabakas kontrolei (OV 2003, L 22, 31. lpp.) noteikumi neesot saistoši un katrā ziņā tos nevarot interpretēt kā mudinājumu, lai pārkāptu Direktīvas 95/59 9. panta 1. punkta prasības.

- 20 Austrijas Republikas skatījumā zemāko cenu noteikšanas sistēma ir vienīgais un drošais instruments, lai ātri stātos pretim tabakas izstrādājumu, uz kuriem attiecas aplūkojamais tiesiskais regulējums, cenu kritumam “cenu cīņas” kontekstā. Faktiski ar nodokļiem saistītiem pasākumiem uzņēmēji tabakas industrijā varētu likt šķēršļus, jo ar tiem netiek novērsta tirdzniecība par dempinga cenām, kas ir tāpēc, lai, īslaicīgi ciešot finansiālus zaudējumus, piesaistītu jaunas patērētāju kategorijas. Ar Direktīvas 95/59 9. panta 1. punktu netiek piešķirtas neierobežotas tiesības brīvi noteikt cenu. Ar šo tiesību normu it īpaši netiek izslēgta iespēja dalībvalstīm pieņemt piemērotus un vajadzīgus pasākumus sabiedrības veselības nodrošināšanai EKL 30. panta izpratnē.
- 21 Austrijas Republika arī norāda, ka aplūkojamais zemāko cenu režīms nav konkurenci kropļojošs pasākums, jo šīs cenas faktiski diktē pats tirgus; attiecīgajam ministram ir vien jāņem vērā vidējā cena šajā tirgū. Tādējādi šim režīmam ir raksturīga mazāka intervences intensitāte salīdzinājumā ar, piemēram, 2000. gada 19. oktobra spriedumā lietā C-216/98 Komisija/Grieķija (*Recueil*, I-8921. lpp.) un 2002. gada 27. februāra spriedumā lietā C-302/00 Komisija/Francija (*Recueil*, I-2055. lpp.) aplūkotajām tiesību normām, kurās bija paredzēts cenu paaugstinājums vismaz par 20 % salīdzinājumā ar spēkā esošajām cenām. Valsts pasākuma intervences intensitātei ir nozīme, arī vērtējot tā samērīgumu, ja vien ir jāvērtē, vai pastāv mazāk ierobežojoši pasākumi iecerētā mērķa sasniegšanai.
- 22 Šīs dalībvalsts skatījumā Direktīvas 95/59 9. panta 1. punkts būtu jāinterpretē šauri, ņemot vērā tā tiesisko pamatu, proti, EKL 93. pantu, saskaņā ar kuru nav ļauts sekot vai ierobežot ar nodokļu tiesībām saistītus mērķus. Tādēļ dalībvalstīm esot tiesības noteikt sabiedrības veselības aizsardzības līmeni, ko atzīst esam par piemērotu, kā arī piemērotus un vajadzīgus pasākumus šī līmeņa sasniegšanai, kuru starpā var būt

arī zemāko cenu noteikšana tabakas izstrādājumiem. Rezultātā ražotāju un importētāju brīvību noteikt saražoto tabakas izstrādājumu cenas var īstenot tikai dalībvalstu noteiktās sabiedrības veselības politikas ietvaros.

- 23 Tāpat Direktīva 95/59 esot jāinterpretē jaunās tiesību attīstības kontekstā, proti, pirmkārt, PVO konvencijas 6. panta 2. punkta a) apakšpunkta un, otrkārt, Rekomendācijas 2003/54 7. punkta kontekstā. Šīs tiesību normas, kurās tiek pieļauts izmantot zemāko cenu mehānismu, neesot ņemtas vērā Tiesas judikatūrā attiecīgajā jomā.
- 24 Visbeidzot Austrijas Republika norāda, ka direktīvās akcīzes nodokļa ražotajiem tabakas izstrādājumiem jomā paredzētie mehānismi neļauj dalībvalstīm izmantot akcīzes nodokli kā instrumentu, kura mērķis ir nodrošināt pietiekami augstu cenu līmeni, lai samazinātu tabakas patēriņu. Pirmkārt, ar šīm direktīvām tiek ierobežota iespēja piemērot akcīzes nodokli tikai "lētajām" cigaretēm, tajā pašā laikā neietekmējot nodokļa piemērošanu citām cigarešu klasēm. Otrkārt, ražotāji un importētāji varot izlemt nodokļu nastas palielināšanos neizteikt gala cenā. Tāpat šāds paaugstinājums varot būt pamats pastiprinātai nelegālai pārrobežu tirdzniecībai.

Tiesas vērtējums

- 25 Vispirms jāatgādina, ka no Direktīvas 95/59 preambulas trešā apsvēruma izriet, ka tā ir saistīta ar akcīzes nodokļu struktūras saskaņošanas politiku ar mērķi, lai netiktu

traucēta vienai grupai piederīgu dažādu kategoriju tabakas izstrādājumu konkurence un dalībvalstu tirgi tādējādi kļūtu pieejami.

- 26 Šajā sakarā šīs direktīvas 8. panta 1. punktā ir paredzēts, ka Kopienā ražotām cigaretēm un cigaretēm, kas ievestas no trešām valstīm, uzliek proporcionālos akcīzes nodokļus, ko aprēķina pēc lielākās mazumtirdzniecības cenas, ieskaitot muitas nodokļus, un uzliek arī īpašos akcīzes nodokļus, ko aprēķina vienai izstrādājuma vienībai (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Grieķija, 19. punkts).
- 27 Tāpat no Direktīvas 95/59 preambulas septītā apsvēruma izriet, ka konkurences dēļ obligāti vajadzīga brīvi veidotu cenu sistēma visām tabakas izstrādājumu grupām.
- 28 Šajā sakarā šīs direktīvas 9. panta 1. punktā ir paredzēts, ka ražotāji vai vajadzības gadījumā viņu pārstāvji vai pilnvaroti aģenti Kopienā, kā arī tabakas importētāji no trešām valstīm var brīvi noteikt augstākās mazumtirdzniecības cenas visiem saviem izstrādājumiem, lai tādējādi savstarpēji nodrošinātu efektīvu konkurenci (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Grieķija, 20. punkts). Šīs tiesību normas mērķis ir nodrošināt, lai proporcionālā akcīzes nodokļa bāzes noteikšanai tabakas izstrādājumiem, proti, augstākajai šo izstrādājumu mazumtirdzniecības cenai, visās dalībvalstīs tiktu piemēroti vieni un tie paši noteikumi. Tās mērķis ir — kā to savu secinājumu 40. punktā norāda ģenerāladvokāte — arī aizsargāt iepriekš minēto uzņēmēju brīvību, kas tiem ļauj izmantot konkurences priekšrocību, kura radusies ievestas preces ar zemāku pašizmaksu rezultātā.

- 29 Taču zemākās mazumtirdzniecības cenas aplūkšana ar nodokli no valsts iestāžu puses nozīmē to, ka ražotāju un importētāju noteiktā augstākā mazumtirdzniecības cena katrā ziņā nevar būt zemāka par šo obligāto zemāko cenu. Tiesiskais regulējums, kurā noteikta šāda zemākā cena, tādējādi var nelabvēlīgi ietekmēt konkurences attiecības, dažus no šiem ražotājiem vai importētājiem kavējot izmantot priekšrocības, kas saistītas ar preču ar zemāku pašizmaksu, proti, atraktīvāku mazumtirdzniecības cenu piedāvāšanu.
- 30 Tādējādi saražotās tabakas izstrādājumu zemākās mazumtirdzniecības cenu sistēmu nevar uzskatīt par saderīgu ar Direktīvas 95/59 9. panta 1. punktu, ja tās struktūras dēļ katrā ziņā nav izslēgts, ka tiks nelabvēlīgi ietekmētas konkurences priekšrocības, kas dažiem šādu izstrādājumu ražotājiem vai importētājiem var rasties zemākas pašizmaksas dēļ, tādējādi radot konkurences izkropļojumus (skat. Tiesas 2010. gada 4. marta spriedumus lietā C-197/08 Komisija/Francija, Krājums, I-1599. lpp., 38. punkts, un lietā C-221/08 Komisija/Īrija, Krājums, I-1669. lpp., 41. punkts).
- 31 Šo principu kontekstā tad arī ir jāvērtē aplūkojamais valsts tiesiskais regulējums.
- 32 Ar šo tiesisko regulējumu Austrijas tirgū aktīvajiem ražotājiem un importētājiem ir noteikta zemākā mazumtirdzniecības cena cigaretēm, kas ir 92,75 % no sabalansētās visu pārdoto cigarešu par pagājušo kalendāro gadu vidējās cenas, kā arī 90 % no visas pārdotās sasmalcinātās tabakas cigarešu tīšanai par pagājušo kalendāro gadu sabalansētās vidējās grama cenas.
- 33 Saskaņā ar šo tiesisko regulējumu katrā ziņā nevar izslēgt, ka noteiktās zemākās cenas var nelabvēlīgi ietekmēt konkurences priekšrocības, kas dažiem tabakas izstrādājumu

ražotājiem vai importētājiem var rasties zemākas pašizmaksas dēļ. Vēl jo vairāk — kā to Komisija norādīja tiesas sēdē, ko arī neapstrīdēja Austrijas Republika, — šāda tiesiska regulējuma, kurā tostarp ir noteikta zemākā cena, ņemot vērā vidējo prasīto cenu tirgū, rezultātā var tikt novērstas atšķirības starp konkurējošo preču cenām un notikt cenas virzība visdārgāko preču virzienā. Tādēļ ar minēto tiesisko regulējumu tiek nelabvēlīgi ietekmēta ražotāju un importētāju brīvība noteikt augstāko mazumtirdzniecības cenu, ko savukārt garantē Direktīvas 95/59 9. panta 1. punkta otrā daļa.

³⁴ Attiecībā uz PVO konvenciju — kā to savu secinājumu 50. un 51. punktā norāda ģenerāladvokāte — šajā konvencijā līgumslēdzējam pusēm nav neviena konkrēta pieņēmuma cenu politikas tabakas izstrādājumu nozarē kontekstā; tajā ir tikai aprakstītas iespējamās rīcības alternatīvas ņemt vērā valsts veselības mērķi saistībā ar tabakas kontroli. Faktiski šīs konvencijas 6. panta 2. punktā ir tikai paredzēts, ka līgumslēdzējām pusēm būtu jāveic vai jāuztur spēkā pasākumi, kas tajā skaitā “var būt” nodokļu politikas un “attiecīgajā gadījumā” cenu politikas tabakas izstrādājumiem īstenošana.

³⁵ Tāpat arī no Rekomendācijas 2003/54, kas turklāt nav saistoša, nevar izsecināt nekādas konkrētas norādes par atsaukšanos uz zemāko cenu sistēmām. Faktiski šis izvilcums, uz ko atsaucas Austrijas Republika, vienkārši atspoguļo ideju, ka tabakas izstrādājumu paaugstinātas cenas var ierobežot patēriņu.

³⁶ Katrā ziņā, kā tas izriet no šī sprieduma 30. punkta, Ar Direktīvu 95/59 tiek pieļauta cenu politika, ja vien tā nav pretrunā minētās direktīvas mērķim, proti, izslēgt konkurences izkropļojumus attiecībā uz dažādām, vienai un tai pašai grupai piederošām, ražotu tabakas izstrādājumu kategorijām.

- 37 Austrijas Republika arī norāda, ka aplūkojamais zemāko cenu režīms ir pamatots ar EKL 30. pantā paredzēto cilvēku veselības un dzīvības aizsardzības mērķi. Šis dalībvalsts skatījumā nodokļu līmeņa paaugstināšana nevar garantēt pietiekami augstas tabakas izstrādājumu cenas, jo šo paaugstināšanos ražotāji vai importētāji var neitralizēt, ziedojot daļu savas peļņas vai pat ciešot zaudējumus.
- 38 Šajā sakarā ir jānorāda, ka EKL 30. pants nav jāsaprot kā tāds, ar kuru tiek pieļauti pasākumi, kas nav importa un eksporta kvantitatīvie ierobežojumi, kā arī EKL 28. un 29. pantā minētie pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību (šajā sakarā skat. iepriekš minēto 2002. gada 27. februāra spriedumu lietā Komisija/Francija, 33. punkts). Taču šajā gadījumā Komisija nav atsaukusies ne uz vienu no šo pēdējo minēto tiesību normu pārkāpumu.
- 39 Tajā pašā laikā ar Direktīvu 95/59 Austrijas Republikai netiek liegts turpināt ierobežot tabakas patēriņu, kas ir viens no sabiedrības veselības aizsardzības mērķiem.
- 40 Nevar teikt arī, ka šis mērķis nav ticis ņemts vērā šīs direktīvas ietvaros, jo tā ir tikusi pieņemta, pamatojoties uz EKL 93. pantu.
- 41 Faktiski, kā jau tas ir minēts Direktīvas 2002/10 preambulas septītajā apsvērumā, kura pēdējoreiz grozīta ar Direktīvu 95/59/EK, kuras 9. pants tomēr ir palicis negrozīts salīdzinājumā ar sākotnējo redakciju, EK līgumā, it īpaši tā 152. panta 1. punkta

pirmajā daļā, ir paredzēts, ka Kopienas politiku, kā arī darbību definīcija un īstenošana nodrošina augstu iedzīvotāju veselības aizsardzības līmeni.

- 42 Šajā pašā apsvērumā ir arī precizēts, ka nodokļu līmenis ir galvenais tabakas izstrādājumu cenas faktors, un tā savukārt ietekmē patērētāju smēķēšanas ieradumus. Tāpat Tiesai jau ir nospriedusi, ka attiecībā uz tabakas izstrādājumiem nodokļu tiesiskais regulējums ir būtisks un efektīvs instruments cīņā pret šo preču patēriņu un tādējādi arī sabiedrības veselības aizsardzībā (2006. gada 5. oktobra spriedums lietā C-140/05 *Valeško*, Krājums, I-10025. lpp., 58. punkts) un ka mērķis nodrošināt, lai minēto preču cenas tiek noteiktas pietiekami augstā līmenī, atbilstoši tiktu sasniegts, palielinot nodokli šiem tabakas izstrādājumiem, jo akcīzes nodokļa paaugstināšana agrāk vai vēlāk izpaudīsies kā mazumtirdzniecības cenas paaugstināšanās, nelabvēlīgi neietekmējot cenu noteikšanas brīvību (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Grieķija, 31. punkts).
- 43 Tāpat dalībvalstis, ja tās pilnībā grib izskaust jebkādu iespēju ražotājiem vai importētājiem — pat uz laiku — nodokļu sekas attiecībā uz tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecības cenu novērst, tos tirgojot ar zaudējumiem, tās var brīvi noteikt aizliegumu tirgot tabakas izstrādājumus par cenu, kas ir zemākas par pašizmaksu un nodokļiem kopā, tajā pašā laikā ļaujot minētajiem ražotājiem un importētājiem faktiski izmantot ar zemo pašizmaksu saistītās konkurences priekšrocības (skat. iepriekš minētos 2010. gada 4. marta spriedumus lietā Komisija/Francija, 53. punkts, un lietā Komisija/Īrija, 55. punkts).
- 44 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Komisijas prasība ir jāapmierina.

- 45 Tādējādi ir jāatzīst, ka, pieņemot un paturot spēkā tiesību normas, atbilstoši kurām cigarešu un sasmalcinātas tabakas cigarešu tīšanai zemākās pārdošanas cenas nosaka valsts, Austrijas Republika nav izpildījusi pienākumus, kas tai paredzēti Direktīvas 95/59/EK 9. panta 1. punktā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 46 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriet Austrijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā Austrijas Republikai ir nelabvēlīgs, jāpiespriež Austrijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

- 1) pieņemot un uzturot spēkā tiesību normas, atbilstoši kurām cigarešu un sasmalcinātas tabakas cigarešu tīšanai zemākās pārdošanas cenas nosaka valsts, Austrijas Republika nav izpildījusi pienākumus, kas tai paredzēti**

Padomes 1995. gada 27. novembra Direktīvas 95/59/EK, ko groza Padomes 2002. gada 12. februāra Direktīva 2002/10, 9. panta 1. punktā;

2) Austrijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]